

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „A törvényhozói jogkörrel bíró regionális parlamentek szerepe az Unió demokratikus közéletében”

(2006/C 115/07)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel elnökségének 2004. június 15-én hozott határozatára, melyben az „Alkotmányos ügyek és európai kormányzás” szakbizottságot saját kezdeményezésű vélemény megfogalmazására kérte fel „A regionális parlamentek szerepéről az Unió demokratikus közéletében”;

tekintettel az európai alkotmányt létrehozó szerződésre, pontosabban a szubszidiaritás elvének alkalmazásáról szóló rendelkezéseire;

tekintettel az európai alkotmányt létrehozó szerződésről megfogalmazott véleményére (CdR 354/2003 fin ⁽¹⁾);

tekintettel 2005. október 13-i véleményére a következő tárgyban: „Az elmélkedés időszaka: az Európai Unióról folytatott vita értékelésének struktúrája, tárgya és háttere” (CdR 250/2005 fin);

tekintettel az Elnökség által 2001. október 26-án tett nyilatkozatra „A törvényhozói jogkörrel rendelkező régiók szerepéről a közösségi döntéshozatali folyamatban” (CdR 191/2001 fin);

tekintettel a Régiók Bizottsága és az Európai Régiók Törvényhozó Gyűléseinek Konferenciája (CALRE) 2003–2004-es közös cselekvési tervére;

tekintettel a 2003. október 27-én és 28-án Reggio di Calabriában, valamint a 2004. október 26-án Milánóban és a 2005. október 24–25-én Barcelonában az Európai Régiók Törvényhozó Gyűléseinek elnökei által elfogadott nyilatkozatra;

tekintettel az Európai Régiók Törvényhozói Gyűléseinek Konferenciáját (CALRE) 1997-ben létrehozó, valamint céljait és elveit meghatározó ovidói dokumentumra;

tekintettel az „Alkotmányos ügyek és európai kormányzás” szakbizottság által 2005. április 22-én elfogadott véleménytervezetere (CdR 221/2004 rev 3) (előadó: Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP), a flamand parlament képviselője, szenátor);

- 1) **mivel** néhány tagállamban a régiók jogalkotói hatáskörrel bírnak és ebből következően felhatalmazottak az európai jogszabályok alkalmazására;
- 2) **mivel** a jogalkotói hatalommal rendelkező régiókat az európai alkotmányról szóló szerződés kifejezetten felruházta a szubszidiaritás elve alkalmazásának ellenőrzésére vonatkozó hatáskörrel, és ebből következően sajátos helyet foglalnak el az Európai Unió demokratikus döntéshozatalában;
- 3) **mivel** e vélemény csak az Alkotmányszerződés által rájuk ruházott jogalkotói hatalommal rendelkező regionális parlamentekkel foglalkozik, ez nem jelenti a többi döntéshozatali szint jelentőségének figyelmen kívül hagyását; és e vélemény ajánlásai a szükséges változtatásokkal a többi politikai döntéshozatali szintre is érvényesek lehetnek;
- 4) **mivel** a jogalkotói hatalommal rendelkező regionális parlamentek teljes egészében gondoskodnak határozataik végrehajtásáról, amiről az alkotmányszerződésnek a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyve kifejezetten említést tesz;

⁽¹⁾ HL C 71, 2005.3.22., 1. oldal

- 5) **mivel** az „Alkotmányos ügyek és európai kormányzás” szakbizottság „A törvényhozói jogkörrel bíró regionális parlamentek és a regionális gyűlések szerepe az Unió demokratikus közéletében” címmel 2005. március 3-án megrendezett meghallgatásán elhangzott eszmecsere is alátámasztotta, hogy a törvényhozói jogkörrel bíró regionális parlamentek szerepe egyre erősebb az európai politikai egységülés folyamatában;
- 6) **mivel** az alkotmány szerződés ratifikálási folyamatában bekövetkezett szünetnek semmi esetre sem szabad fékeznie a regionális parlamenteknek az Unió demokratikus közéletébe való nagyobb mértékű bevonására, illetve a közösségi jogalkotásban, annak végrehajtásában és ellenőrzésében való részvételére elindított kezdeményezéseket, melyek az alkotmány szerződés körüli politikai konszenzusból következnek;

2005. november 16–17-én tartott 62. plenáris ülésén (a november 16-i ülésnapon) elfogadta a következő véleményt.

1. A Régiók Bizottságának szempontjai

A Régiók Bizottsága

1.1 **javasolja**, hogy a jelenlegi szerződésekre illesszék be a szubszidiaritás és az arányosság elvére vonatkozó jegyzőkönyvet, valamint a nemzeti parlamentek európai uniós szerepéről szóló jegyzőkönyvet, amelyek jelentősen javíthatnák a demokráciát és lakosság általános részvételét az Európai Unió döntéshozatali folyamatában;

1.2 **azon a véleményen van**, hogy a regionális demokrácia lényeges módon elősegíti a polgárok politikában való részvételét, és ezért érdemes figyelmet fordítani erre a kérdésre az Európai Unióban. Ennek megfelelően még inkább erősíteni szükséges a választott regionális és helyi gyűlések szerepét abban, hogy közelebb hozzák Európát a polgárokhoz, nevezetesen ezeknek a decentralizált testületeknek a döntéshozatali mechanizmusba való hiánytalan bevonása révén;

1.3 **úgy véli**, hogy a regionális parlamentek az Unió kulturális és nyelvi sokféleségének tiszteletben tartásával hozzájárulnak az uniós polgárság kialakításához,

1.4 **meg van győződve arról**, hogy a regionális autonómia erősítése több tagállamban jelentősen elősegítené a többek között a demokrácia, a polgárközeliség és a decentralizáció elvei által irányított Európa felépítését;

1.5 **hangsúlyozza**, hogy a decentralizáció tekintetében az Európai Unió minden tagállama sokat fejlődött, és ezáltal a régiók a meghatározó európai politikai és gazdasági szereplők sorába emelkedhettek;

1.6 **rámutat arra**, hogy a helyi és regionális gyűlések szerves részei az Európa országaiban kialakult demokratikus rendszernek, ezért az európai szintű eszmecserekből a szubnacionális politikai szint számára biztosítani kell az őt megillető helyet.

1.7 **sajnálátát fejezi ki** amiatt, hogy az európai alkotmány létrehozó szerződésben az érintett régiók tekintetében nem

vezetett közvetlen fellebbezési joghoz az a szándék, hogy figyelembe vegyék a jogalkotói hatalommal bíró regionális parlamentek decentralizált hatásköreit, holott ennek fontosságára a Laekeni Nyilatkozat ígéretes módon felhívta a figyelmet;

1.8 **örömét fejezi ki** amiatt, hogy ezentúl joga van a Bírósághoz fordulni azokkal a jogalkotási aktusokkal kapcsolatban, amelyekre vonatkozóan az Alkotmány értelmében ki kell kérni a Régiók Bizottsága véleményét. Ugyanakkor **sajnálátát fejezi ki** amiatt, hogy a jogalkotói hatáskörrel rendelkező régiók (még mindig) nem fordulhatnak ugyanehhez a Bírósághoz;

1.9 ebből következően **megállapítja**, hogy a regionális – nevezetesen a törvényhozói jogkörrel felruházott – gyűléseknek a Régiók Bizottságához, adott esetben pedig országuk parlamentjéhez kell fordulniuk, ha ilyen jellegű bírósági eljárást kívánnak kezdeményezni.

1.10 **támogatja** az Európai Régiók Törvényhozó Gyűléseinek Konferenciája (CALRE) annak érdekében kifejtett erőfeszítéseit, hogy a regionális parlamenteket bevonják az európai döntéshozatali folyamatba;

1.11 még egyszer **hangsúlyozni szeretné**, hogy az európai kormányzásról szóló fehér könyv ajánlásai értelmében az európai jogszabályok végrehajtásáért felelős valamennyi szintet teljes mértékben be kell vonni a jogalkotási előkészítő munkába és a közösségi politikák kidolgozásába. **Úgy véli**, hogy ez annál is inkább vonatkozik a regionális törvényalkotó gyűlésekre, mivel ezen a szinten kell elfogadni azokat a régiós szintű jogszabályokat, amelyek révén az európai jog alkalmazhatóvá válik; következésképpen **támogatja** aktív részvételüket a jogalkotási folyamat előkészítő szakaszában és az őket képviselő szervezetek közvetítése révén vállalt szerepüket a strukturált párbeszédben;

1.12 **tudomásul vette** azokat a különböző javaslatokat és kezdeményezéseket, amelyek európai szinten erősítik a parlamenti együttműködést, ami – **véleménye szerint** – elősegítheti az európai integrációs folyamatot.

1.13 **szükségét érzi** ugyanakkor annak, hogy mélyebben megvizsgálják, valóban kívánatosak és realizisztikusak-e ezek az ajánlások, és hogy – s ez a legfontosabb kérdés – ezeknek a javaslatoknak köszönhetően ténylegesen növekszik-e a regionális gyűlések politikai súlya;

1.14 **hangsúlyozza**, hogy az alkotmányról folytatott elmélkedés időszaka az Unióban semmilyen körülmények között nem jelentheti a célkitűzésektől való eltérést vagy ezek elhagyását;

1.15 **hangsúlyozza**, hogy az európai alkotmányt létrehozó szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazására vonatkozó jegyzőkönyv az első fontos lépés a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentek tényleges elismeréséhez vezető úton, mivel úgy rendelkezik, hogy a szubszidiaritás elve alkalmazásának ellenőrzése keretében – ahol ez helyénvaló – a nemzeti parlamentek egyeztetnek azokkal;

1.16 **megállapítja** ezenkívül, hogy valamennyi regionális gyűlés – a rájuk bízott hatásköröktől függően – illetékes a szubszidiaritás és az arányosság elvének megvalósításában és annak ellenőrzésében;

1.17 **rámutat arra**, hogy az Európai Bizottságnak az európai kormányzásra vonatkozó javaslatai, csakúgy mint az európai alkotmányt létrehozó szerződés véglegesíti az EU elmozdulását a többszintű kormányzás rendszere felé, ami azt jelenti, hogy a különféle kormányzási szintek egymással horizontális partnerségen alapuló kapcsolatban állnak, amivel biztosítható a hatékony és integrált döntéshozatal, és hogy a politikai szintek közötti hatáskörök elosztását egyértelműen meghatározzák annak érdekében, hogy tudni lehessen, ki mivel foglalkozik, és milyen szint viseli a politikai felelősséget;

1.18 **megjegyzi**, hogy a jogalkotói hatáskörrel felruházott regionális gyűlések részvétele a Régiók Bizottságában olyan előnyt jelent, amely tükrözi az Európai Unió területi sokszínűségét, és szorosabb együttműködést tesz lehetővé köztük és a Régiók Bizottsága között. Ez segíti a regionális demokrácia megerősítését Európában, az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés által biztosított újabb hatáskörök megfelelő gyakorlását, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvének helyes alkalmazását, összhangban a regionális végrehajtó szervezetekkel;

1.19 **úgy látja**, hogy az európai alkotmányt létrehozó szerződés ratifikálása a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentek által kiváló alkalom annak előtérbe helyezésére, hogy hol és milyen szerepet játszanak a regionális parlamentek Európa építésében.

2. A Régiók Bizottságának ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 **kívánatosnak tartja**, hogy a regionális parlamentek, regionális gyűlések és helyi hatóságok – a rájuk ruházott hatáskörüknek megfelelően – intézményesen, proaktív módon be legyenek vonva, és teljes mértékben részt vegyenek az európai eszmecsereiben és a közösségi döntéshozatali folyamatban, és így teljesítsék a polgárokkal szembeni kötelezettségüket, különösen a jelenlegi elmélkedés időszakában;

2.2 e tekintetben **javasolja** a regionális parlamentek bevonását az Európai Parlament által tervezett parlamenti fórumokba az elmélkedés időszakának keretében az európai párbeszéd elősegítése és az alkotmányos válság megoldása érdekében;

2.3 **javasolja** a helyi és regionális önkormányzatok és – nevezetesen – a jogalkotói hatalommal rendelkező regionális gyűlések tényleges bevonását a jogalkotást megelőző előkészítő szakaszba – a közösségi jogalkotást megelőző egyeztetésekbe –, illetve véleményük kikérését a „korai riasztás” mechanizmusának kialakítása során;

2.4 **ragaszkodik** a regionális parlamentek teljes bevonásához az Európai Bizottság által javasolt D-terv rendelkezéseibe mind a közösségi kezdeményezések, mind a javasolt nemzeti viták keretén belül Európa jövőjének és a polgárok elvárásainak megvitatása érdekében;

2.5 **igyekezik** intenzívebb együttműködést és párbeszédet folytatni a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális parlamentekkel részvételük optimalizálása érdekében;

2.6 **megjegyzi**, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal, illetve egyesületeikkel végzett hálózati munka keretében figyelemmel fogja kísérni a közösségi jogi aktusokkal szembeni kereseteket a még meghatározandó belső eljárások keretében;

2.7 **azon munkálkodik**, hogy a jogalkotói hatalommal rendelkező regionális parlamentek – az Európai Unió által gyakorolt hatásköröktől függően – saját országuk parlamentjén vagy nemzeti képviselőházának keretein belül és azok szerves részeként léphessenek fel, illetve nemzeti parlamentjükhöz fordulhassanak, ha a Bírósághoz kívánnak fordulni a szubszidiaritás elvének megsértése miatt;

2.8 **felkéri** a jogalkotói hatalommal rendelkező regionális parlamenteket és gyűléseket, hogy segítsék elő az RB által összeállított „Repertórium a hatáskörök megosztásáról az Unió, a tagállamok és a területi autonómiák között” (CdR 104/2004) rendszeres frissítését;

2.9 **arra buzdítja** a jogalkotói hatalommal rendelkező regionális parlamenteket, hogy mérlegeljék a szubszidiaritás elvének alkalmazását ellenőrző parlamenti bizottságok létrehozatalának lehetőségét. Következésképp a fent említett hálózatok számára ezek a bizottságok lennének a fő tárgyalópartnerek;

2.10 **amellett érvel**, hogy azokban a tagállamokban, ahol a hatáskör megoszlik a nemzeti és a regionális szint között, a felek kössenek egy kötelező érvényű megállapodást a szubszidiaritási elv betartásának ellenőrzésére a „korai riasztási” mechanizmus keretében, hogy az eljárás tisztasága és átláthatósága garantálható legyen. Az RB **javasolja** lista összeállítását a különböző tagállamokban érvényes eljárási megállapodásokról;

2.11 azt **ajánlja**, hogy a szubszidiaritás elvének ellenőrzési folyamatát a tagállamokban belső reformfolyamat is kísérje – a meglévő alkotmányos struktúrák figyelembe vételével –, ami megszilárdítaná a törvényhozói jogkörrel rendelkező regionális

parlamentek szerepét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról és ellenőrzéséről szóló jegyzőkönyvben javasolt mechanizmusokban;

2.12 azt **ajánlja** az elsődleges hatáskörökkel bíró regionális parlamenteknek, hogy ezeket a hatásköröket ne csupán intézményi, hanem adókvetési értelemben is hasznosítsák az európai döntéshozatal keretében.

2.13 **végül arra buzdítja** az Európai Uniót, hogy tegye hatásosabbá a regionális eszmecseréket egész Európában, melyeknek minden körülmények között az Európai Parlament, a nemzeti parlamentek, a helyi és regionális önkormányzatok és – főként – a jogalkotási hatáskörrel rendelkező regionális parlamentek közötti együttműködés formájában kell folyniuk. Az együttműködés konkrét formája tekintetében további, mélyebb egyeztetés szükséges, amelynek során egyértelműen kifejezésre kell juttatni, hogy az európai demokrácia szempontjából plusz értékek származnak belőle.

Brüsszel, 2005. november 16.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Írányvonalak a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásához és ellenőrzéséhez”

(2006/C 115/08)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel a Régiók Bizottsága Elnökségének 2004. június 20-án hozott határozatára, melyben az EK-Szerződés 265. cikkének (5) bekezdése alapján megbízza az „Alkotmányos ügyek és európai kormányzás” szakbizottságot, hogy a „A szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazása és ellenőrzése” témában saját kezdeményezésű véleményt dolgozzon ki;

tekintettel a 2004. október 29-én az állam- és kormányfők által aláírt, európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésre, különösen pedig „A szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyv”-re (a továbbiakban szubszidiaritási jegyzőkönyv) (CIG 87/04 rev 1, CIG 87/04 Add 1 rev1, CIG 87/04 Add 2 rev 1);

tekintettel az Európai Bizottság „Az acquis communautaire aktualizálása és egyszerűsítése” című közleményére, COM (2004) 432 final;

tekintettel „Az európai alkotmány szerződés átdolgozása” tárgyában kiadott véleményére (CdR 136/1995 fin) és „A szubszidiaritás elvének alkalmazása az Európai Unióban” tárgyában kiadott kiegészítő véleményére (CdR 136/1995 melléklet);

tekintettel „A kormányközi konferencia eredményei” tárgyában kiadott állásfoglalására (CdR 305/1997 fin);